

27/01/2016

חריגים למדידת מרחק הפרדה מגבול המגרש

1. בחודש יולי 2011 פורסם חוזר מנכ"ל בנושא מדיניות מרחקי הפרדה ממקורות סיכון נייחים (להלן – "המדיניות"). לאחר תקופת היישום הראשונה של המדיניות, פורסם עדכון למדיניות בחודש מרץ 2014. מדיניות המשרד קובעת, בין היתר, את העיקרון לפיו:

מרחק ההפרדה בין מקור סיכון המכיל חומרים מסוכנים לבין רצפטור ציבורי יימדד מגבול המגרש בו קיים מקור הסיכון עד לגבול המגרש של הרצפטור הציבורי. זאת לפי מרחק גנרי או לפי תרחיש כפי שפורט במדיניות. במקרה של בחינת תרחיש, יש לבחון את התרחיש עבור מקור הסיכון החמור ביותר במפעל, דהיינו זה המביא לפי התרחיש לטווח הסיכון הגדול ביותר (להלן- מקור הסיכון העיקרי).

"גבול המגרש" נבחר כנקודת ההתייחסות, מאחר שבתוך תחום המגרש של המפעל, רשאי המפעל לבצע שינויים בסידור הפנימי של המתקנים ולפיכך יש להתייחס לפעילות כמכלול. הקביעה לפיה יש להתייחס למקור הסיכון העיקרי בלבד, התבססה על כך שיתר טווחי הסיכון יכללו בתוך טווח הסיכון הגדול.

2. עקרונות אלה מהווים את ברירת המחדל לבחינה, ומאפשרים גמישות מרבית למפעל לגבי הסידור הפנימי והתפעול בתוך גבול המגרש, וכן מאפשרים בחינה פשוטה לביצוע. עם זאת, במקרים בהם נמצא כי לא ניתן להקטין את מרחק ההפרדה באמצעים פסיביים, ניתן לפעול באחד משני חריגים לכלל האמור, שיוצגו להלן – חריג "השטח הנקי" וחריג מדידת המרחק מכל מקור סיכון בנפרד.

בשלבם כמפורט להלן:

א. שלב 1 - חריג "השטח הנקי"

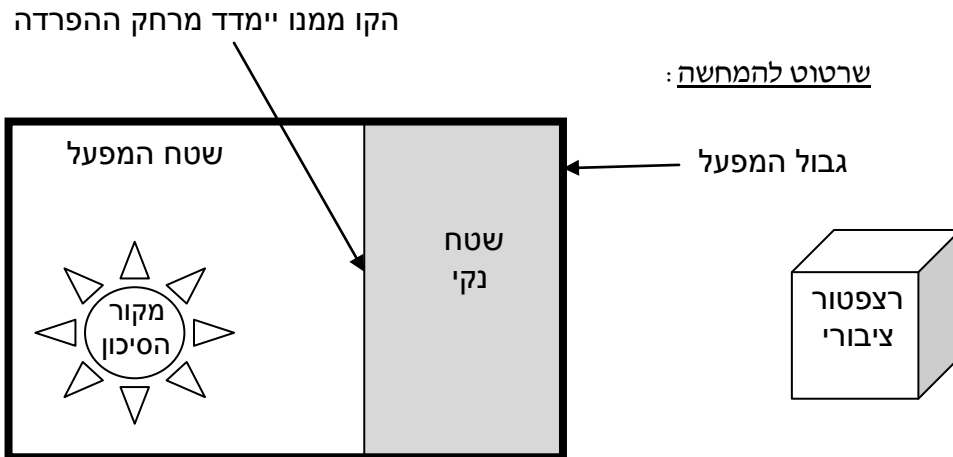
כאשר בתוך המפעל נשמר שטח נקי מעיסוק בחומרים מסוכנים, ניתן יהיה לקבוע את מרחק ההפרדה מגבולו הפנימי של השטח הנקי, במקום מגבול המגרש של המפעל, ובכך לכלול את מרחק ההפרדה, כולו או חלקו, בתוך שטח המפעל.

חריג זה כפוף לשיקול דעתו של הממונה, כאשר לעמדתו קיימת ודאות, לרבות באמצעות הוראות תכנוניות, שאותו השטח יישמר נקי מתהליכים מסוכנים.

במקרה שיעשה שימוש בחריג זה ייקבע הממונה תנאי בהיתר הרעלים לפיו על העסק לבקש אישור טרם כל שינוי במיקום מקור הסיכון.

בהקשר זה נקבע במדיניות, כי שטח נקי הינו שטח הנקי לחלוטין מפעילות בחומרים מסוכנים כלשהם, לרבות צנרות, אחסון חומ"ס, מאצרה או כל פעילות אחרת בחומ"ס.

אגף חומרים מסוכנים

בחינה של מספר מקרים שהובאו להכרעת המשרד, הביאה למסקנה מקצועית לפיה ניתן לאפשר פעילות מסוימת בחומרים מסוכנים בשטח נקי, כאשר מדובר בפעילות שאינה מצריכה שמירה על מרחק הפרדה, וזאת לפי הקריטריונים המפורטים להלן הכוללים פעילויות שאסורות תמיד בשטח הנקי, פעילויות שמותרות תמיד בשטח הנקי ופעילויות שמותרות כתלות בסוג החומרים לגביהם מתבקש העיסוק.

פעילות מותרת בשטח נקי

- (1) עיסוק בחומרים מסוכנים בכמויות וריכוזים שאינם טעונים היתר רעלים או חומרים הטעונים בהיתר רעלים, אולם מקורות הסיכון אינם משפיעים זה על זה ("אפקט דומינו") ואירועים בכמה מקורות בו זמנית, לא ישפיעו האחד על השני כך שטווח הסיכון יהיה גדול מטווחי הסיכון של כל מקור בנפרד.
- (2) עבור עיסוק בחומרים מסוכנים שאינם נכללים בסעיף 1.א.2, מותרות הפעולות הבאות:
 - (א) שינוע, כפי שמתקיים בכביש, דהיינו, שינוע במשאיות או מכליות (לא כולל חניה).
 - (ב) פריקה וטעינה מכלי רכב וכן שינוע במלגזות, מנופים וכל צורת שינוע שאינה מתאפשרת בנסיעה בכביש של אריזות סגורות למעט מקבוצות הסיכון האסורות כמפורט בהמשך.
- (3) פעילות בחומרים מסוכנים שאינם נכללים בסעיף 1.א.2, האסורה בשטח הנקי:
 - (א) אחסון.
 - (ב) העברת רעלים מאריזה לאריזה לרבות במסגרת פריקה וטעינה, או הזנה לתהליך, למעט הזנת רעלים למערכות סגורות (כגון מערכות אמוניה) בעת הקמת המערכת ובמילוי הנובע מאובדנים רגילים, וזאת באישור הממונה שיכול ויותנה בהערכות מיוחדת בעת המילוי.
 - (ג) חניה.
 - (ד) טעינה ופריקה וכן שינוע במלגזות, מנופים וכל צורת שינוע שאינה מתאפשרת בנסיעה בכביש (לרבות באריזות סגורות) של רעלים מקבוצות הסיכון המפורטות להלן:
 - (1) חומרים נפצים השייכים לקבוצת סיכון 1.
 - (2) גזים דליקים, השייכים לקבוצת סיכון 2.1.

אגף חומרים מסוכנים

- (3) גזים רעילים השייכים לקבוצת סיכון 2.3.
(4) גזים שאינם דליקים ואינם רעילים השייכים לקבוצה ראשית 2.2 ולקבוצה משנית של חומרים מחמצנים 5.1 (כגון חמצן וניטרוס אוקסיד).
(5) מוצקים דליקים השייכים לקבוצת סיכון 4.
(6) פראוקסידים אורגניים השייכים לקבוצת סיכון 5.2.
(7) ברום.
(ה) מעבר צנרת עילית פנים וחוץ מפעלית.
(ו) מאצרה עילית.

ב. שלב 2 - חריג מדידת המרחק מכל מקור סיכון בנפרד

כאשר אין במפעל שטח נקי, מאחר שישנה פעילות נוספת על מקור הסיכון העיקרי המחייבת מרחק הפרדה, ניתן לבצע את המדידה מכל מקור סיכון בנפרד (וככל שמקור הסיכון נמצא בתוך מבנה - מקיר המבנה).

זאת בתנאים המצטברים שלהלן:

- (1) מרחק ההפרדה ייקבע בנפרד עבור כל מקור סיכון במפעל המחייב מרחק הפרדה וזאת לפי תרחיש או במרחק גנרי לפי העניין.
- (2) מקורות הסיכון אינם משפיעים זה על זה ("אפקט דומינו").
- (3) מחולל אירוע חיצוני אינו עלול להשפיע על כמה ממקורות הסיכון בו זמנית כך שטווח הסיכון משני המקורות גם יחד יהיה גדול מטווחי הסיכון של כל מקור בנפרד.
- (4) ככל שמדובר על יותר משני מקורות סיכון לגביהם נבדקים התרחישים – קבלת אישור האגף.

דוגמא – מפעל אמוניה:

מקור הסיכון העיקרי – רסיבר

מקור הסיכון המשני – צנרת אמוניה חמה (פריפריאלית).

המרחק שנקבע עבור הרסיבר מהגדר מכל בתוכו גם את המרחק הנדרש מהצנרת. במקרים בהם מבקש המפעל להקטין את מרחק ההפרדה הנדרש ממנו, ייבחן בנפרד תרחיש עבור הרסיבר, שטווח הסיכון ממנו יימדד מהרסיבר (או המבנה שהוא נמצא בתוכו אם הוא בתוך מבנה), ובנוסף יבחן תרחיש עבור הצנרת אשר טווח הסיכון ממנה יימדד ישירות ממנה, שרטוט להמחשה בלבד (כאשר העיגול האפור מסמל את מרחק ההפרדה הנדרש לפני הפעלת חריג ושני העיגולים הקטנים מסמלים את המרחקים לפי חריג של המדידה הנפרדת):

